

125 JAAR ACCOUNTANTSBEROEP

Wat stond er in 1895 in de allereerste editie van het instituutblad *De Accountant*? Deel vier in een reeks ter gelegenheid van 125 jaar accountantsberoep in Nederland.

TEKST LUC QUADACKERS*

De allereerste De Accountant

Het *Bureel van Boekhouding Confidentia* en twintig administratieve experts richten per 1 januari 1895 het *Nederlandsch Instituut van Accountants* (NivA) op. In juli 1895 verschijnt het eerste ‘nummer’ van *De Accountant*, het orgaan van het NivA (kosten: 1 gulden per jaar). Het blad heeft een bescheiden omvang van twaalf pagina’s, met onder meer een beschrijving van het instituut (‘kent men het Instituut, dan weet men van zelf, wat de taak van zijn orgaan zal wezen’), een prijsvraag (vraag: essay over de geschiedenis van ‘den Nederlandschen handel gedurende de laatste 100 jaren’; prijs: een gouden medaille óf 100 gulden), ‘losse praatjes over accountancy’ (over geheimhouding; toen al), een rekenkundige kroniek, de inhoud van de voornaamste buitenlandse vakbladen, een gedicht (*Victime des maîtres chanteurs*), een ‘vragenbus’ en een bladzijde met reclame (met onder andere ‘Neelmeijer’s Kabinet Inkt, ten gebruike bij de boekhouding, een zeer aangenaam schrijvende, snel drogende, onvergankelijke inktsoort’). Kortom, het blad biedt een verrassend breed palet, misschien zelfs breder dan nu.

Het NivA-bestuur tracht in deze eerste *De Accountant* vooral ‘een paar steenen des aanstoots’ te verwijderen. Allereerst de vreemde term ‘accountant’. Dat Engelse woord leidt blijkbaar tot ergernis. Velen vragen om een ‘Hollandsch’ woord. Het bestuur kaatst echter de bal terug: “Had men ons een geschikte vertaling bezorgd van den uitheemschen titel, dan ware ons dit wel zoo lief geweest.”... “Onderling hadden wij er meer dan een uur over gedebatteerd, doch met geen ander resultaat dan de algemeene erkenning, dat, wat de Engelschen onder ‘accountant’ verstaan, hier met één woord niet is weer te geven, zonder misverstand uittelokken.” Ze doen de discussie voorkomen als een ware uitputtingsslag, maar misschien bevond zich de uitputting meer in de intensiteit dan in de duur van het debat. “Ten slotte hebben wij het in arrenmoede opgegeven, ons troostend met de gedachte, dat ook hier de tijd wel de beste heilmeester zal zijn, uitslijtende tot iets gewoons,

wat nu zoo buitengewoon klinkt.” ... “Genoeg, accountant heten wij, zoolang tot men ons er iets beters voor in de plaats geeft.”

Vervolgens gaat het blad twee pagina’s lang los over de noodzaak tot het organiseren van het tot dan toe ‘wilde beroep’ en het weren van ‘lieden van verdacht allooi’ en mensen zonder ervaring, ‘... zonder blijkbaar een idee te hebben van de groote verantwoordelijkheid, die het eervolle maar moeilijke beroep in zich sluit.’ Men maakt ook grondig werk van het neersabelen van de kritiek op het feit dat de NivA-oprichters lid worden zonder examen, hetgeen ze aan nieuwe leden wel opleggen. Een voltreffer tegen het zere been: ‘Men zou met hetzelfde recht een vader kunnen euvel duiden, dat hij brutaal genoeg was eerder dan zijn zoon ter wereld te komen.’ Hilarisch. ‘Zij offerden daarbij meer dan zij aanvankelijk kunnen winnen, daar bij het tot stand komen van het Instituut de bestaande onderlinge concurrentie verscherpt en nieuwe mededinging in het leven geroepen wordt.’

De rest van het bestuurlijk betoog richt zich met name op ‘wat men de drie kenmerken van den accountant zou kunnen noemen: kennis, ervaring, onkreukbaarheid’. Hiermee ‘koestert het Instituut de verwachting, dat zijne leden langzamerhand een sterk en degelijk corps van accountants zullen vormen, zich geleidelijk ontwikkelend naar mate de behoefte in den lande aan hunne hulp zich allengs meer zal openbaren, en volkomen bevoegd en in staat het moeilijk en verantwoordelijk beroep met eere te vervullen’. Een prachtig begin! ←

---

* Luc Quadackers is eigenaar van Margila en als onderzoeker verbonden aan het Lectoraat Financieel-economische Innovatie (FAI) van de Hogeschool Utrecht.

DE ACCOUNTANT

ORGAAN VAN HET
NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS,
Gevestigd te Utrecht.

ABONNEMENT:

(Bij vooruitbetaling te voldoen)

Per Jaargang (4 nummers) . . . f 1.—

Adres voor Redactie en Administratie:

Kruisdwarsstraat 55bis — UTRECHT.

ADVERTENTIËN:

Van 1—5 regels . . . . . f 1.—
Elke regel meer . . . . . „ 0.15

KORTINGEN:

Bij 2 m. plaatsing 10 %, bij 3 m. 15 %, bij 4 m. 20 %.

INHOUD: ONZE TAAK; OFFICIEEL GEDEELTE; LOSSE PRAATJES OVER ACCOUNTANCY; REKENINGKUNDIGE KRONIEK; INHOUD VAN DE VOORNAAMSTE BUTENLANDSCHE VAKBLADEN; NIEUWE UITGAVEN; VRAGENUS; LEDENLIJST; ADVERTENTIËN.

ONZE TAAK.

Ter inleiding van dit eerste nummer van „de Accountant” het Orgaan van het Nederlandsch Instituut van Accountants, gelooven wij niet beter te kunnen doen, dan een en ander omtrent doel en strekking van het Instituut mede te deelen. Kent men het Instituut, dan weet men van zelf, wat de taak van zijn orgaan zal wezen.

De dagbladen hebben reeds een en ander aangaande de oprichting van het Instituut medegedeeld, en wij kunnen daarom volstaan met hier enkele feiten, die oprichting betreffende, te resumeeren, ons daarbij voornemende later het verloop der zaak meer in bijzonderheden weer te geven.

De oprichting geschiedde op initiatief van het sedert 1883 te Rotterdam gevestigd Bureau van Boekhouding „Confidentia” en met medewerking van een twintigtal bekende administratieve experts, die daartoe uit verschillende deelen des lands op 15 December 1894 te Rotterdam te zamen kwamen. In die eerste bijeenkomst werd in beginsel tot oprichting van het Instituut besloten, en een plan van statuten, door Confidentia samgesteld, in hoofdszaak goedgekeurd, doch tot nadere regeling van enkele details in handen gesteld van eene commissie uit de vergaderden, die in eene tweede bijeenkomst, op 16 Februari j., weder te Rotterdam gehouden, omtrent haren arbeid rapport uitbracht. De statuten werden toen

definitief vastgesteld (op 9 April d. a. v. onveranderd door de Regeering goedgekeurd) en tot Bestuurders benoemd de heeren C. J. Theunisse, E. W. Schallenberg en J. G. Verroen te Rotterdam, de Heeren C. Knapper Kz., Mr. E. J. Korthals Altes en G. F. Latorf te Amsterdam en de Heer J. G. Ch. Volmer te Utrecht, — waarvan eerstgenoemde tot Voorzitter van het Instituut voor het ingetreden jaar door de Vergadering werd aangewezen.

Als datum van oprichting is sedert aangenomen 1 Januari 1895.

Laat ons nu eerst een paar steenen des aanstoots uit onzen weg trachten te verwijderen.

Niet weinigen hebben zich geërgerd aan het vreemde woord „accountant” en ons gevraagd, of wij daarvoor geen hollandsch woord wisten. Helaas, dat men het liet bij vragen, waarmede wij niet verder kwamen! Had men ons een geschikte vertaling bezorgd van den uithoemschen titel, dan ware ons dit wel zoo lief geweest. Onderling hadden wij er meer dan een uur over gedebatteerd, doch met geen ander resultaat dan de algemeene erkenning, dat, wat de Engelschen onder „accountant” verstaan, hier met één woord niet is weer te geven, zonder misverstand uitte lokken. Een boekhouder beteekent het evenmin als een rekenaar (ook niet mooi); een administratief expert begint er meer op te gelijken, maar daarmee raakten we van den wal in de sloot, want wij kregen nu twee vreemde woorden voor één, evenals bij comptabel- controleur. Bovendien deden die aaneengeregen woorden, (die ook wel in het Hollandsch zouden zijn uit te werken bijv. rekenkundig- of boekhoudkundig deskundige,) — meer denken aan eene definitie dan aan den naam van een beroep. Ten slotte hebben wij het in arrenmoede opgegeven, ons troostend met de gedachte, dat ook hier de tijd wel de